

Intern kontroll

Riktlinjer och arbetsprocess

Fastställt i Förbundsdirectionen 2019-12-04 § 110

Riktlinjer och arbetsprocess

Syftet

Syftet med intern kontroll hos Norra sjukvårdsregionförbundet (NRF) är att förbygga, upptäcka och åtgärda fel och brister hos organisationen. Målet med den interna kontrollen är att den ska bidra till;

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.
- Efterlevnad av lagar, regler och avtal.

Omfattningen av arbetet med den interna kontrollen ska anpassas till verksamhetens storlek så att arbetet blir så effektivt som möjligt. Grunden för utformningen av interkontrollen vid NRF har bl.a. varit den modell som Committee of Sponsoring Organizations (COSO) har tagit fram som även är en vanlig modell i kommunal och regional verksamhet.

Ansvar och roller

Förbundsdirektionen beslutar om den årliga internkontrollplanen samt ansvarar för att det finns anvisningar och förutsättningar för arbetet.

Förbundsdirektören ansvarar för att en interkontrollplan upprättas och följs upp varje år. Planen presenteras för Förbundsdirektionen samtidigt som verksamhetsplanen och uppföljningen av den vid samma tillfälle som årsredovisningen.

Medarbetarna hos NRF arbetar enligt framtagna processer och rutiner när det gäller att ständigt förbättra och utveckla verksamheten när det gäller att förebygga, upptäcka, föreslå åtgärder och/eller åtgärda risker.

Revisorerna ansvarar inte för den interna kontrollen men kan med sin granskning bidra till att uppmärksamma brister och förbättringsområden hos NRF.

Beskrivning av processen för kontroll

I det följande framgår en beskrivning av internkontrollarbetets komponenter. Vidare beskrivs de två områdena, intern styrning och intern kontroll och slutligen beskrivs den årliga processen.

Kontrollkomponenter i processen

Processen för det interna kontrollarbetet består av ett antal delar, kontrollkomponenter. De beskrivs i korthet i det följande.

Styr- och kontrollmiljö

Enligt COSO-modellen är kontrollmiljön det som utgör grunden för intern kontroll. Organisationens miljö omfattar de etiska värderingarna, ledarskapets och personalens kompetens samt roll- och ansvarsfördelning inom organisationen. Ledningsnivån har ett ansvar att förmedla värderingar kring intern kontroll till personalen. Det är även viktigt att en

öppen dialog främjas på arbetsplatsen så att personalen kan lyfta fram förbättringsförslag och risker i god tid.

Riskvärdering

Tillse att målen är relevanta, analysera risker på alla nivåer samt hur de kan påverka måluppfyllnaden, beakta risker för oegentligheter t.ex. bedrägerier, identifiera risker både i den externa och i den interna miljön. En värdering görs av hur stor sannolikheten är att en risk uppstår samt av hur stor och vilken typ av inverkan kan den få på NRF, regionerna, medborgarna och eller patienten.

Kontrollaktiviteter

Organisationen definierar och utformar kontrollaktiviteter och rutiner som bidrar till att hantera risk till en acceptabel nivå. Åtgärder ska förebygga, begränsa eller undanröja risker. Kontrollaktiviteter byggs med fördel in i processer och det dagliga arbetet. Kontrollaktiviteterna kan vara direkta t.ex. riktas mot en bestämd rutin eller indirekta, det genomförs t.ex. informations- eller kompetensutvecklingsinsats för att förhindra att problem uppstår.

Information och kommunikation

Informationsbehoven ska identifieras. Information om intern kontroll ska kommuniceras i personalgruppen samt även till förbundsdirektion.

Övervakande aktiviteter

Uppföljning/utvärdering kan bestå av en mix av löpande uppföljning i processen och/eller separata utvärderingar för att bedöma om interna kontrollkomponenter fungerar. Brister utvärderas och kommuniceras i rimlig tid till de som är ansvarig för en aktivitet.

Det som ska kontrolleras

Intern styrning

- a) Att NRF:s mål är relevanta och väl avgränsade i förhållande till uppdraget som anges i förbundsordningen.
- b) Att NRF fullgör sina uppgifter enligt förbundsordningen, beslutade mål och uppdrag.
- c) Att NRF:s verksamhet bedrivs inom beslutade ekonomiska ramar.

Intern kontroll

- d) Att verksamheten följer de styrande dokument som NRF har beslutat om samt att lagar, förordningar, föreskrifter och avtal som gäller för verksamheten.
- e) Att redovisningen och uppföljningen av NRF:s verksamhet och ekonomi är rättvisande och ändamålsenlig.

Arbetet i internkontrollprocessen består av följande moment

1. Identifiera framgångsfaktorer och risker (i samband med arbetet kring målformulering).
2. Värdera framgångsfaktorer och risker (med stöd av mall enligt bilaga 1).
3. Ta fram och besluta om aktiviteter och åtgärder (dokumenteras i mall enligt bilaga 2).
4. Genomföra aktiviteter och åtgärder (under verksamhetsåret).
5. Följa upp och utvärdera genomförda aktiviteter och åtgärder (i samband med årsredovisningen).

Mall och exempel för att hjälpa till att värdera risker

Bilaga 1

Riskberäkning; Konsekvens * Sannolikhet = Risk

KONSEKVENSNIVÅ	4. Allvarlig	4	8	12	16
	3. Kännbar	3	6	9	12
	2. Lågt	2	4	6	8
	1. Försumbar	1	2	3	4
		1. Osannolik	2. Mindre sannolik	3. Möjlig	4. Sannolik
		SANNOLIKHET 1-4			

Risk

13 - 16 Direkt åtgärd, minimera

9 - 12 Reducera riskerna, åtgärda

4 - 8 Håll under uppsikt, uppmärksamma

1 - 3 Inget agerande, acceptera

Efter det att risker identifierats och listats, beräkna risknivå

Område (OBS! fiktiva exempel)	Risk (beskrivning/bakgrund)	Konsekvens (beskrivning)	Sannolikhet 1-4	Konsekvens 1-4	Total risk
Exempel: Attesthantering, följsamhet regler/rutiner	Rutiner finns risken inte sannolik	Förtroendeskada gentemot huvudmän och allmänhet	1	3	3
Exempel: Följsamhet till verksamhetens mål	Viktigt att verksamheten gör rätt saker, osannolik	Verksamheten utför inte sitt uppdrag, stora konsekvenser	1	4	4
Exempel: Alarmerande hög sjukfrånvaro (50% av personalen långtidssjuk i ett halvår)	Minskad resurstillgång, sannolik	Målen uppfylls inte	4	4	16

Mall och exempel på aktiviteter/åtgärder

Bilaga 2

När riskerna har listats som NRF behöver jobba med. Tas åtgärder fram och beslutas. Dessa åtgärder följs upp årligen. Nedan finns ett *fiktivt exempel* som visar hur mallen kan fyllas i.

Riskbedömning		Åtgärder				Uppföljning och utvärdering				
Område och beskrivning av risken	Initialt bedömd risknivå	Åtgärd för att hantera orsaken	Metod	Ansvarig utförare av åtgärd	Åtgärd ska vara genomförd, datum	Har åtgärden genomförts	Utfall av åtgärd	Aktuell sannolikhet risk (1-4)	Aktuell konsekvens (1-4)	Rapportering av uppföljning (status)
Exempel: Alarmerande hög sjukfrånvaro (50% av personalen långtidssjuk i ett halvår)	16	Personliga rehabplaner tas fram	Åtgärder utifrån rehabplan	förbundsdir	2019-10-01	2019-10-01	Arbete enl plan pågår. En av personerna har tillfrisknat och en är på bättringsvägen	3	3	9

I det fiktiva fallet ovan är risken fortfarande hög, 9, det innebär att risken/aktiviteten i detta fiktiva exempel skulle ingå även i påföljande års internkontrollplan.

En Excelmall är framtagen för att för det årliga internkontrollarbetet. Materialet finns här;

G:\NRF\Kansli\Rutinbeskrivningar internkontroll\Riktlinjer och mallar för internkontrollprocessen.